

NL

NL

NL

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 21.10.2008
COM(2008) 656 definitief

SAP+

Verslag over de stand van de ratificatie en aanbevelingen van toezichthoudende instanties betreffende de verdragen van bijlage III bij Verordening (EG) nr. 980/2005 van de Raad van 27 juni 2005 houdende toepassing van een schema van algemene tariefpreferenties (de SAP-verordening) in de landen waaraan bij Besluit van de Commissie van 21 december 2005 de bijzondere stimuleringsregeling voor duurzame ontwikkeling en goed bestuur (SAP+) is toegekend

{SEC(2008) 2647}

(door de Commissie ingediend)

SAP+

Verslag over de stand van de ratificatie en aanbevelingen van toezichhoudende instanties betreffende de verdragen van bijlage III bij Verordening (EG) nr. 980/2005 van de Raad van 27 juni 2005 houdende toepassing van een schema van algemene tariefpreferenties (de SAP-verordening) in de landen waaraan bij Besluit van de Commissie van 21 december 2005 de bijzondere stimuleringsregeling voor duurzame ontwikkeling en goed bestuur (SAP+) is toegekend

{SEC(2008) 2647}

HET EU-STELSEL VAN ALGEMENE PREFERENTIES (SAP)

Het stelsel van algemene tariefpreferenties van de Europese Unie is een stelsel van preferentiële handelsregelingen waarmee de EU de preferentiële toegang tot haar markten uitbreidt tot ontwikkelingslanden. Het is een belangrijk instrument van het EU-handelsbeleid waarmee deze landen worden bijgestaan bij de bestrijding van armoede doordat het hen helpt om door handel inkomsten te genereren.

De EU heeft het SAP goedgekeurd ingevolge de aanbeveling van de Conferentie van de Verenigde Naties voor handel en ontwikkeling (UNCTAD) van 1968 om een "systeem voor algemene tariefpreferenties" te creëren op grond waarvan de ontwikkelde landen aan alle ontwikkelingslanden handelspreferenties zouden toekennen. In het WTO/GATT-stelsel valt het SAP onder het "Besluit inzake een gedifferentieerde en gunstiger behandeling, wederkerigheid en een grotere deelneming voor ontwikkelingslanden" (de zogenaamde "machtigingsclausule").

Het SAP van de EU is een algemeen, niet-wederkerig, niet-discriminerend stelsel van preferenties ten gunste van de ontwikkelingslanden, met als doel:

- de exportopbrengsten van de ontwikkelingslanden te verhogen;
- hun industrialisatie te bevorderen;
- hun economische groei te versnellen.

Het SAP van de EU is het meest genereuze van alle SAP-stelsels van de ontwikkelde landen. Het verleent ofwel rechtenvrije toegang ofwel een tariefvermindering voor circa 6 400 producten die uit de 177 begunstigde landen en gebieden van het SAP worden ingevoerd.

Het nieuwe, herziene SAP-schema van de EU is op 1 januari 2006 in werking getreden. Het is eenvoudiger, transparanter en stabiel. Het aantal regelingen in het kader van het SAP is van vijf tot drie teruggebracht. Het algemene SAP-schema werd uitgebreid tot nog andere producten die voor de ontwikkelingslanden van belang zijn, hoofdzakelijk in de landbouw- en de visserijsector. De geldigheidsduur is verlengd met het oog op een grotere voorspelbaarheid.

Er werd een nieuwe bijzondere stimuleringsregeling voor duurzame ontwikkeling en goed bestuur, "SAP+", in het leven geroepen ten gunste van bijzonder kwetsbare landen die de belangrijkste internationale verdragen inzake mensen- en arbeidsrechten, duurzame ontwikkeling en goed bestuur geratificeerd en effectief ten uitvoer hebben gelegd. De regeling betreft 6 400 producten die de EU rechtenvrij binnenkomen. De SAP+-stimuleringsregeling werd versneld ingevoerd, zodat deze al op 1 juli 2005 voorlopig in werking kon treden. De lijst van voor SAP+ in aanmerking komende landen werd vóór de aanvang van 2006 vastgesteld aan de hand van een evaluatie van de effectieve tenuitvoerlegging van fundamentele internationale verdragen inzake mensen- en arbeidsrechten, goed bestuur en milieu.

DE BIJZONDERE STIMULERINGSREGELING VOOR DUURZAME ONTWIKKELING EN GOED BESTUUR (SAP+)

Bij de invoering van de nieuwe SAP+-stimuleringsregeling had de Europese Commissie de volgende doelstellingen voor ogen:

- de internationale handel gebruiken als middel om de economische groei te stimuleren en positief in te spelen op de behoefte aan duurzame ontwikkeling;
- ervoor zorgen dat "SAP+" eenvoudiger, gemakkelijker te controleren en opener zou zijn dan de vorige bijzondere stimuleringsregelingen van het SAP, en tegelijkertijd de EU-doelstellingen duurzame ontwikkeling en goed bestuur ten volle zou ondersteunen.

De nieuwe stimuleringsregeling "SAP+" is dan ook ontworpen ten gunste van kwetsbare landen die de belangrijkste internationale verdragen inzake duurzame ontwikkeling, mensen- en arbeidsrechten en goed bestuur hebben geratificeerd en effectief ten uitvoer gelegd. De in SAP+ bedoelde handelspreferenties worden toegekend aan ontwikkelingslanden die de in deel A van bijlage III bij Verordening (EG) nr. 980/2005 van de Raad (SAP-verordening) vermelde verdragen (mensenrechtenverdragen van de VN en fundamentele arbeidsnormen van de ILO) en ten minste zeven van de elf in deel B van bijlage III vermelde verdragen (duurzame ontwikkeling en goed bestuur) hebben geratificeerd en effectief ten uitvoer gelegd en toezeggen de in deel B van bijlage III vermelde verdragen die zij nog niet hebben geratificeerd en effectief ten uitvoer gelegd, uiterlijk op 31 december 2008 te ratificeren en effectief ten uitvoer te leggen.

SAP+ is eenvoudiger doordat de criteria om ervoor in aanmerking te komen, nu gebaseerd zijn op de ratificatie en behoorlijke tenuitvoerlegging van internationaal overeengekomen verdragen. SAP+ is gemakkelijker te controleren omdat er betrouwbare evaluatie-/beoordelingsmechanismen bestaan om toezicht te houden op de tenuitvoerlegging van deze verdragen. Voorts is het opener omdat het toezicht op en de evaluatie van de naleving van de voorschriften van het schema gebaseerd zijn op de openbare verslagen en opmerkingen van de desbetreffende internationale organisaties. Er moet echter rekening mee worden gehouden dat de beoordeling afhangt van de beschikbaarheid van verslagen over de periode die voor de toepassing van de verordening in beschouwing wordt genomen.

Zoals in de SAP-verordening is bepaald, is de bijzondere stimuleringsregeling voor duurzame ontwikkeling en goed bestuur gebaseerd op een alomvattend concept van duurzame ontwikkeling zoals erkend door internationale verdragen en instrumenten, waaronder de VN-verklaring inzake het recht op ontwikkeling (1986), de verklaring van Rio inzake milieu en ontwikkeling (1992), de ILO-verklaring inzake fundamentele beginselen en rechten op het werk (1998), de VN-millenniumverklaring (2000) en de verklaring van Johannesburg inzake duurzame ontwikkeling (2002). Ontwikkelingslanden die door een gebrek aan diversificatie en onvoldoende integratie in het internationale handelssysteem kwetsbaar zijn – een aspect dat wordt beoordeeld op grond van objectieve criteria die hierna worden vermeld –, maar met de ratificatie en de effectieve tenuitvoerlegging van de belangrijkste internationale verdragen inzake arbeids- en mensenrechten, bescherming van het milieu en goed bestuur toch verplichtingen en verantwoordelijkheid op zich nemen, moeten daarom in aanmerking komen voor bijkomende tariefpreferenties. Deze preferenties strekken ertoe verdere economische groei te stimuleren en aldus positief in te spelen op de behoefte aan duurzame ontwikkeling.

De SAP+-stimuleringsregeling werd versneld ingevoerd, zodat deze al op 1 juli 2005 voorlopig in werking kon treden. Dit betekent dat, zoals in de SAP-verordening is bepaald, ontwikkelingslanden die reeds aan de criteria van de bijzondere regeling voor duurzame

ontwikkeling en goed bestuur voldeden op het moment dat de SAP-verordening in werking trad, vanaf juli 2005 van deze regeling begonnen te profiteren. Zij werden daarom voorlopig opgenomen in de lijst van begunstigde landen. De preferenties bleven voor hen gelden indien de Commissie hun aanvraag uiterlijk op 15 december 2005 gunstig beoordeelde.

Overeenkomstig de criteria om voor "SAP+" in aanmerking te komen, als vermeld in artikel 9, lid 1, van de SAP-verordening, kunnen de preferenties van de bijzondere stimuleringsregeling voor duurzame ontwikkeling en goed bestuur worden toegekend aan een land dat:

- de in deel A van bijlage III vermelde verdragen geratificeerd en effectief ten uitvoer heeft gelegd, en
- ten minste zeven van de in deel B van bijlage III vermelde verdragen geratificeerd en effectief ten uitvoer heeft gelegd, en
- toezegt de in deel B van bijlage III vermelde verdragen die het nog niet heeft geratificeerd en effectief ten uitvoer gelegd, uiterlijk op 31 december 2008 te ratificeren en effectief ten uitvoer te leggen, en
- zich ertoe verbindt de ratificatie van de verdragen en de desbetreffende uitvoeringswetten en -maatregelen niet ongedaan te maken, en toestaat dat regelmatig toezicht op en evaluatie van zijn staat van dienst ter zake plaatsvindt overeenkomstig de uitvoeringsbepalingen van de verdragen die het geratificeerd heeft, en
- wordt beschouwd als een kwetsbaar land.

De criteria om als kwetsbaar land te worden beschouwd, zijn vermeld in artikel 9, lid 3, van de SAP-verordening. Op grond daarvan is een kwetsbaar land een land:

- dat niet gedurende drie opeenvolgende jaren door de Wereldbank als hoge-inkomensland is ingedeeld en waarvan de vijf grootste afdelingen van zijn onder het SAP vallende invoer in de Gemeenschap meer dan 75% van de waarde van zijn totale onder het SAP vallende invoer vertegenwoordigen, of
- waarvan de onder het SAP vallende invoer in de Gemeenschap minder dan 1% van de waarde van de totale onder het SAP vallende invoer in de Gemeenschap vertegenwoordigt.

De gegevens die werden gebruikt om een land als kwetsbaar aan te merken, waren die welke beschikbaar waren op 1 september 2004, uitgedrukt als een gemiddelde over drie opeenvolgende jaren.

STAND VAN ZAKEN IN APRIL 2008

Krachtens artikel 9, lid 4, van de SAP-verordening blijft de Commissie de stand van de ratificatie en de effectieve uitvoering van de in bijlage III vermelde verdragen evalueren. Voordat de toepassing van deze verordening komt te vervallen en tijdig vóór de behandeling van de volgende verordening, dient de Commissie bij de Raad een verslag in over de stand van de ratificatie van die verdragen, waarin zij ook aanbevelingen van toezichthoudende instanties opneemt.

Doel van dit verslag is dan ook de huidige stand (april 2008) van de ratificatie en de effectieve tenuitvoerlegging van de in bijlage III bij de SAP-verordening vermelde verslagen door de 15 begunstigde landen van de SAP+-regeling weer te geven.

Het toezicht op en de evaluatie van de effectieve tenuitvoerlegging van de SAP+-regeling moeten worden gebaseerd op de bevindingen van de toezichtmechanismen die zijn ingesteld onder auspiciën van de desbetreffende internationale organisaties zoals de VN, de ILO en andere instanties, alsmede op de in de verdragen zelf bedoelde toezichtmechanismen, en moeten door deze instanties openbaar worden gemaakt. Op die manier wordt voor een ondubbelzinnige en onpartijdige evaluatie gezorgd. Deze evaluatie is gebaseerd op verslagen die deze instanties tussen december 2005 en april 2008 hebben uitgebracht.

De Commissie heeft op 21 december 2005 een besluit genomen tot vaststelling van de lijst van SAP+-begunstigden¹. De SAP+-stimuleringsregeling werd voor de periode van 2006 tot 2008 toegekend aan de landen die uiterlijk op 31 oktober 2005 de vereiste formele aanvraag hadden ingediend om voor SAP+ in aanmerking te komen, en die voldeden aan de voorschriften van de SAP-verordening.

Op de lijst stonden 15 landen uit:

- Latijns-Amerika: vier landen van de Andesgemeenschap (**Bolivia, Colombia, Ecuador, Peru**); zes Midden-Amerikaanse landen (**Costa Rica, El Salvador**², **Guatemala, Honduras, Nicaragua, Panama**) en **Venezuela**;
- Oost-Europa (Republiek **Moldavië**³, **Georgië**);
- Azië (**Sri Lanka, Mongolië**).

A. Stand van de ratificatie

Bijna drie jaar nadat deze landen profijt begonnen te trekken van SAP+, is de stand van de ratificatie als volgt:

- alle begunstigden hebben nu alle in deel A van bijlage III vermelde verdragen geratificeerd;
- sommige landen die de in deel B van bijlage III vermelde verdragen nog niet hadden geratificeerd, zijn daar nu mee bezig. In juli 2005 had nog geen van de 15

¹ Besluit van de Commissie van 21 december 2005 tot vaststelling van de lijst van begunstigde landen die in aanmerking komen voor de bijzondere regeling voor duurzame ontwikkeling en goed bestuur overeenkomstig artikel 26, onder e), van Verordening (EG) nr. 980/2005 houdende toepassing van een schema van algemene tariefpreferenties.

² Bij de indiening van zijn verzoek op 24 oktober 2005 om te worden opgenomen in de definitieve lijst van begunstigde landen van SAP+ was El Salvador het enige land dat zich – zoals bepaald in de SAP-verordening – beriep op de onverenigbaarheid van bepalingen in de ILO-Verdragen nr. 87 en 98 met zijn grondwet. El Salvador heeft de ontbrekende verdragen in september 2006 geratificeerd.

³ De Raad heeft op 21 januari 2008 Verordening (EG) nr. 55/2008 vastgesteld tot invoering van autonome handelspreferenties voor de Republiek Moldavië (hierna Moldavië genoemd) en tot vervanging van de SAP-preferenties waarop Moldavië voordien recht had. De verplichtingen betreffende de ratificatie en de effectieve tenuitvoerlegging van de in bijlage III bij de SAP-verordening vermelde verdragen, overeenkomsten en protocollen zijn in Verordening (EG) nr. 55/2008 overgenomen.

begunstigde landen van SAP+ alle elf verdragen van deel B geratificeerd. In april 2008 hadden tien landen (Bolivia, Costa Rica, Ecuador, Sri Lanka, Mongolië, Nicaragua, Panama, Peru, El Salvador en Moldavië) alle verdragen van deel B geratificeerd. Vier landen (Colombia, Guatemala, Honduras en Venezuela) hebben op één na alle verdragen geratificeerd, terwijl Georgië nog twee verdragen moet ratificeren.

B. Stand van de effectieve tenuitvoerlegging

Wat de effectieve tenuitvoerlegging betreft, blijkt uit de aanbevelingen van de toezichhoudende instanties van de ILO en de VN, zoals weergegeven in het bij dit SAP+-verslag gevoegde werkdokument van de diensten van de Commissie, dat er diverse tekortkomingen in de tenuitvoerlegging zijn, maar dat de stand van zaken over het algemeen bevredigend is.